

התמודדויות בחברה

לשנות סטיגמה

לכל בחור יש תכונות ואופי יחודיים. לעתים נדמה לו שתכונות מסוימות עומדות לו לרועץ בדרך העליה שלו, אך יכול להיות שההיפך הוא הנכון, והשימוש בתכונות אלו הוא הסולם שדרכו יוכל להתעלות.

בחג הסוכות הלכתי להשתתף בשמחת בית השואבה בישיבה מסוימת. בית המדרש הגדול היה מלא מפה לפה, התזמורת ניגנה, ומאות בחורי הישיבה קפצו ורקדו וריקוד של שמחת החג, זכר לשמחת בית השואבה שהיתה בבית מקדשנו.

עמדתי בצד והבטתי בהנאה במעגלי הרוקדים. לאחר שעה ארוכה של ריקוד עם רבני הישיבה לקול שירי חג מרוממים, התחממה האווירה והתזמורת פצחה בניגונים סוערים ומרקידיים, וכל תלמידי הישיבה רקדו וקיפצו בריקוד של מצווה בתיאום משובב עין.

בתוך מעגלי הרוקדים אי אפשר היה שלא לראות בחור אחד שבלט במיוחד. הוא קיפץ ורקד בעוז במרכז בית המדרש, תוך שהוא מכוון ביד אומן את מאות הבחורים הרוקדים, את ריקוד ה"שורעס" המפורסם. כמו שוטר המכוון את התנועה הוא סימן בידי היכן כל קבוצת רוקדים צריכה להתמקם, הבחורים התנהלו בסדר מופתי על פי הנחיותיו, והשמחה הרקיעה שחקים.

לפתע זיהיתי אותו. הבחור שניהל ביד רמה את הריקודים הוא לא אחר מאשר אהרן לוי (שם בדוי, כמובן). בן של חבר טוב שלי, וכבר הכנסתי למאגר המשימות שלי שכשאפגוש את ידידי, אביו של אהרן, אפרגן לו על בנו החברמן.

בסיום האירוע יצאתי מהישיבה והלכתי לרחוב הסמוך, שם החניתי את מכוניתי.

על מעקה אבן של אחת החצרות הוא ישב, לבד, מזיע, שפוף, ופניו עגומות.

'הי, אהרן, זה אתה?' פניתי אליו מיד כשזיהיתי אותו.

אהרן הרים את עיניו והופתע לראות אותי.

'שלום', אמר בקול רפה.

'מועדים לשמחה, מה שלומך?', שאלתי בקול צוהל, 'מה שלום אבא?'

'ב"ה, הכל בסדר', ענה בקול שקט.

'הכל בסדר איתך?' שאלתי, כששמתי לב שהבחור לא נראה במיטבו כפי שראיתי אותו במרכז המעגלים לפני חצי שעה.

'האמת שלא הכל בסדר...'

'אתה לא מרגיש טוב?', שאלתי בחשש.

'בגוף הכל בסדר, אבל בלב אני מרגיש שבור'

הרגשתי שהבחור זקוק לעזרה, אך עדיין הסתפקתי אם ישתף אותי בבעיה בה הוא נמצא ולכן שאלתי, 'אני יכול לעזור במשהו?'

הוא שתק, חוכך בדעתו האם לשתף אותי. לפתע אורו עיניו והוא אמר: 'כנראה שנפלת עלי משמים בדיוק בזמן. אתה הרי עוסק בתחום היעוץ לבחורי ישיבות, אז אולי באמת אתה תוכל לעזור לי'

התישבתי על המעקה לצדו, משדר לו חיזוק ואמפתיה כדי לעזור לו לפרוק את אשר על לבו.

'היית בישיבה בשמחת בית השואבה, נכון?', שאל.

'בוודאי, וממש נהנית'. איזו שמחה, איזו רוממות, נפלא ביותר, וחוץ מזה ראיתי אותך במרכז המעגלים מנהל את הריקודים בצורה מדהימה, אתה פשוט אומן, כל הכבוד!'

'כל הכבוד', 'כל הכבוד' הזה הוא בדיוק הבעיה שלי. 'כל הכבוד' הזה רק מזיק לי ושובר אותי כל פעם מחדש'

'לא הבנתי! תוכל להסביר לי בבקשה?'

'יש לך זמן? כי אם אני פותח אתך את הענין אז אני רוצה להסביר אותו מראשיתו
זה יקח לפחות כמה דקות'

'בשמחה, רק בוא נכנס לרכב, נדליק מזגן ונדבר בניחותא...'

'ובכן', התחיל הבחור בסיפורו, 'אני בחור תוסס ואנרגטי ומאד אוהב חברה וחברים.
כשעליתי לישיבה גדולה, תכננתי להשקיע בלימוד ובהתמדה ולהיות מהבחורים
הטובים ביותר בלימוד, אך גם לא לוותר על החלק החברתי. החלטתי גם ללמוד
ברצינות וגם להשקיע בחברה, אך אתה יודע לא פחות טוב ממני שלבחור כמוני
מאד קל להצליח בחברה ולא כל כך קל להצליח בלימוד.

בהתחלה אכן השקעתי רבות בלימוד והצלחתי להיות מהטובים בשיעור. אך
בהמשך הזמן נמשכתי יותר לענייני החברה, ותוך זמן קצר כבר הייתי מוכר בכל
הישיבה כחברמן גדול גם בקרב השיעורים הגבוהים. די מהר שיתפו אותי בכל
מיני ענייני חברה, ולמרות גילי הצעיר קיבלתי תפקיד בת"ת של הישיבה. אמנם לא
תפקיד רשמי, אך עצם הקירבה לראשי הת"ת נתנה לי מעמד מכובד. הכיף והמעמד
המדומה "שיכרו" ו"שיקרו" אותי ותוך זמן לא רב השקעתי הרבה בטפל ולא מספיק
בעיקר, כשהכבוד, ההערצה והמילים המפרגנות ששמעתי מכל החברים פשוט
סימאו את עיני. הסתובבתי בישיבה כמלך שכולם משבחים אותו, ולא שמתי לב
שאני מפספס את המטרה האמתית שלשמה באתי לישיבה: להיות שקוע בלימוד.
המחמאות היו כל כך נעימות, עד שלא שמתי לב שהם ניתנו לי על דבר מאד מאוד
שולי וחסר חשיבות, לא על רצינות והשקעה בדבר החשוב ביותר - הלימוד.

בסוף ועד שלישי חל מפנה חשוב בהתנהגותי. "במקרה" נכחתי בשיחה מוסרית
מענינת שנאמרה על ידי משגיח חשוב, ודבריו חדרו לליבי. ישבתי עם עצמי ועשיתי
חשבון נפש, ונוכחתי לחרדתי הרבה כי מצבי הלימודי די גרוע ביחס למה שתכננתי
בכניסתי לישיבה. הבנתי כי כל הפרגון הסביבתי שאני מקבל מלא חופניים, הוא על
ענין שולי והוא ממש לא על העיקר ואפילו הפוך מהעיקר.

החלטתי שאני משנה מיד את דרכי, עזבתי בבת אחת את כל "עיסוקי", וישבתי
ללמוד ברצינות. אך החברה בישיבה כבר היתה רגילה שאני תמיד נמצא במרכז
העניינים, ועירבו אותי שלא מרצוני בכל עסקנות שצצה. ניסיתי להתחמק, ישבתי
בבית המדרש ולמדתי בהתמדה, אך הם הגיעו אלי לבית המדרש ולא האמינו שאני
באמת שאני לומד ברצינות ולא מסכים לעסוק בעסקנות.

במשך חודשים ארוכים למדתי ברצינות ולא נגעתי בשום נושא של עסקנות, אך הסטיגמה שהיתה עלי לא ירדה ממני והמשכתי להחשב כבחור עסקן ולא כבחור רציני ומתמיד.

מצד אחד, יש לי הרבה מרץ ואני מרגיש צורך מידי פעם לעשות משהו כדי להירגע. מצד שני אני מפחד שאמעד שוב ואכנס לעסוק בעסקנות. ת'כלס, השם שלי והסטיגמה שיש עלי היא של בחור עסקן, למרות כל מאמצי.

הנה, ראית אותי בשמחת בית השואבה. החברים פשוט דחפו אותי למרכז הענינים. הם אמרו שאף אחד לא יכול לנהל את הריקודים טוב כמוני. כבר תקופה ארוכה שלא עסקתי בשום עסקנות, והיום שוב נפלתי, שוב כולם ראו את ה"חברמן" ולא את הבחור הרציני ששקוע בלימוד.

איך אני משנה את הסטיגמה עלי? האם אני צריך לנסות לשבור את הטבע והאופי התוסס שאתו נולדתי? האם זה בכלל אפשרי?, שאל הבחור מתוך שברון לב.

לאחר שתיקה, שבה עיכלתי את הדברים שאמר, התמונה הרחבה התבהרה בראשי, ובס"ד עלה בראשי הפתרון לבחור החביב שישב לידי ברכב, כשהוא על סף דמעות.

'אתה טועה', עניתי לו בחדות, 'אתה לא צריך לשנות את האופי שלך!'

'אתה אומר שאני צריך לתת לאופי והטבע שלי לנהל לי את החיים?'

'לא. עליך לנהל את חיך לפי האופי והטבע שלך'

'נו, זה אותו דבר, אתה הרי בעצמך אומר שעלי להתאים את הפעולות והמעשים שאעשה לטבע הסוער שלי, כלומר שהטבע הסוער ינהל לי את החיים?'

'אינני מתכוון שהטבע ינהל לך את החיים, אלא שעליך להשתמש בחיך בטבע ובאופי שהקב"ה נתן לך, כשאתה הוא זה שאמור לשלוט עליו, לקבוע מתי להשתמש בו, ובאיזה מין. יש זמנים שבהם אתה מחליט שעליך להוציא מהכוח לפועל את המזג התוסס שלך, ויש זמנים שבהם עליך להחליט שכעת לא תשתמש בחברמניות שלך, למרות שהיית יכול לעשות זאת'

'איך זה יפתור לי את בעית הסטיגמה השלילית שיש עלי? הרי אם מידי פעם אעשה מעשים חברמניים, אזי השם 'עסקן' לא ימחק ממני, כי כל הזמן אני אמשיך לעורר אותו?'

'אתה צודק. אני לא חושב שעליך למחוק את מעמד ה'עסקן' שיש לך, אלא רק לשנות את מעמדך מעסקן שלילי לעסקן חיובי'

"עסקן חיובי"? הלא זה תרתי דסתרי! בחור רציני זה בחור ששקוע בלימוד, נקודה! לא בחור שיש לו שם של עסקן. מה ההבדל בין עסקן חיובי לעסקן שלילי? סוף סוף 'עסקן' זה לא 'למדן'!

'אסביר את כוונתי. כל בחור ישיבה צריך לעמול ולהשקיע ב'תכל'ס' שלשמו הוא נמצא בישיבה, דהיינו ללמוד ברצינות, בעמקות ובשקיעות כדי לצאת תלמיד חכם שידוע כמה שיותר תורה והלכה. לכל אחד אופי וטבע משלו, ועל כל אחד להשתמש בהם להצלחתו בלימוד. במקרה שלך שיש לך אופי תוסס, עליך לשבת וללמוד כמה שיותר, ולהשתמש בכוח העסקנות שלך רק במקומות הנכונים שבהם האופי המיוחד שלך יעזור לך להמשיך ללמוד ולא להיפך.

לדוגמא, מבצע איסוף הכספים של הת"ת בתקופת חודש אדר. ישנה אפשרות להכנס לענין כבר בראש חודש אדר ולהיות מהעסקנים שמתכננים את הקמפיין, וישנה אפשרות להמשיך ללמוד בשקיעות והתמדה עד יום לפני פורים, ורק אז להכנס לעניני הת"ת ולעזור ולהפעיל את החברמניות לתועלת המערכה לאיסוף כספים. יום אחרי פורים, אפשר להיות העסקן שלוקח את האחריות של מיון הכסף, טיפול בצ'קים, סידור בתיקיות שמות התורמים וכו', ואפשר להשאיר את הפעולות הללו לאחרים ולשבת וללמוד עד סוף הזמן ברצינות.

יש לך אפשרות לסייע בארגון הקעמפ של הישיבה בבין הזמנים. אתה יכול להיות מהעסקנים שכבר מתחילת תמוז נמצאים בסוד הענינים ומתכננים את האטרקציות וכו', ואתה יכול לשבת וללמוד עד סוף הזמן בהתמדה, ורק בבין הזמנים להיות פעיל רציני ומוביל בתוך הקעמפ, להנחות סימפוזיון בכריזמטיות, לנהל ריקודי שמחה, ולנהל תחרות שחיה בבריכה.

בצורה זו אינך נלחם באופי ובטבע שלך, אלא שולט בו ומשתמש בו בזמן הנכון ובמינון הנכון. פעולות אלו נותנות לך את המקום להוציא את המרץ והתסיסה שלך בצורה נכונה ומידתית, ומעניקות לך רוגע נפשי לשבת וללמוד ברצינות ובשקיעות'

'מי אמר לך שזה יוריד ממני את הסטיגמה השלילית?', שאל הבחור, 'אדרבה, עד עכשיו במשך תקופה של כמה חודשים לא עשיתי שום פעילות ועדיין לא ירדה ממני הסטיגמה השלילית, מדוע נראה לך שאם אפעל כפי שאמרת זה ישנה את זה?'